

JURIDISK FORENINGS AARBOG

FOR

VINTEREN 1928—29

TRYKT SOM MANUSKRIFT TIL BRUG FOR
FORENINGENS MEDLEMMER

KØBENHAVN

NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKJÆR)

1929

I N D H O L D.

	Pag.
Generalforsamlingen	5
Kai Hammerich: International Retspleje.....	7
Carl Ussing: Retmæssige og retsstridige Arbejdsstandsninger	12
C. B. Henriques: Retmæssige og retsstridige Arbejdsstandsninger	14
H. B. Krenchel: Forslaget til Lov om Aktieselskaber	23
Oluf Thomsen: Hvilken retslig Betydning tør man tillægge den biologiske Blodtypebestemmelse ved Afgørelse af Faderskab.....	26

Møderne refererede af Landsretssagfører N. J. Gorrissen.

FORENINGEN.

Foreningens Generalforsamling afholdtes Mandag den 17. September 1928 i Odd Fellow Palæet og lededes af Overretssagfører *Axel Bang*. Formanden, Professor *Torp*, indledede med en Tak til Højesteretssagfører *Ahnfelt-Rønne*, der havde ønsket at nedlægge sit Hverv som Foreningens Sekretær.

Højesteretssagfører *Ahnfelt-Rønne* aflagde Beretning. Medlemstallet, der den 1. September 1927 havde udgjort 469, var nu 468. Han omtalte de i Aarets Løb holdte Foredrag og Foreningens Medvirkning ved Afholdelsen af det 14. Nordiske Juristmøde. Om hvorvidt Optrækning af Ekstrakontingentet, 10 Kr., bliver nødvendigt, kan endnu ikke siges.

Han gennemgik Regnskabet, der var revideret af Foreningens Revisor, Byretsdommer *Elhoff*; det balancerede med 5974 Kr. 74 Øre. Kassebeholdningen, der pr. 1. August i Fjor udgjorde 1128 Kr. 90 Øre, udgjorde i Aar 1057 Kr. 5 Øre. — Der gaves Decharge for Regnskabet.

Højesteretssagfører *Ahnfelt-Rønne* omtalte, at Foreningen om et Par Aar vilde fejre sin 50-Aars Fødselsdag, og at Bestyrelsen i den Anledning bl. a. paatænkte at udarbejde et Realregister over de Foredrag, der i Tidens Løb var blevet holdt i Foreningen.

De hidtidige Bestyrelsesmedlemmer blev genvalgt, hvorhos nyvalgte Professor, Dr. jur. *Henry Ussing* og Overretssagfører *Ellis Henriques*. — Bestyrelsen bestaar herefter af Professor, Dr. jur. *Carl Torp*, Overretssagfører *Axel Bang*, Højesteretsdommer *Julius Møller*, Højesteretssagfører *Th. Knudtzon*, Højesteretssagfører *Karsten Meyer*, Højesteretssagfører *Ø. Ahnfelt-Rønne*, Dommer *Jesper Simonsen*, Sekretær i Justitsministeriet, Dr. jur. *Bo-*

rum, Sekretær i Justitsministeriet *Faurholt*, Professor, Dr. jur. *Henry Ussing* og Overretssagfører *Ellis Henriques*.

Revisor Byretsdommer *Elhoff* genvalgtes.

Bestyrelsen havde anmodet Landsretssagfører *N. J. Gorrissen* om i Stedet for Overretssagfører *Ellis Henriques* at referere Møderne.

INTERNATIONAL RETSPLEJE.

Foredrag af Retspræsident Kai Hammerich den 17. September 1928.

Foredragsholderen begyndte med at omtale, at der efter Kri-gen havde været en livlig Udvikling af den internationale Retspleje, idet der var oprettet en Mængde nye Domstole til Ord-ning af Krigens juridiske Efterslæt, til Iværksættelse af visse Af-snit af Fredstraktaterne. — Forholdet er det, at Traktaterne nød-vendiggør internationale Domstole. Meget hyppigt omhandler Traktaterne Staternes indbyrdes juridiske Forhold og da Sta-terne er suveræne, kan disse Forhold naturligvis ikke under-kastes et andet Lands Domsmagt. Men selv naar Traktaterne stifter Ret for private, vil det alligevel være mindre betryggende for saadanne private at skulle indbringe eventuelle Krav for et fremmed og fornylig fjendtligt Lands Domstole. Disse Hensyn har ført til Oprettelsen af internationale Domstole.

Den første internationale Voldgiftsret, man kender, blev op-rettet i 1794 til Afgørelse af nogle Stridigheder, der var opstaaet mellem England og de nordamerikanske Fristater. Efter denne Voldgift hengik der en Del Aar, inden man atter tog Tanken om Voldgift op, men omkring 1830 begyndte man igen. Fra første Halvdel af det 19de Aarhundrede kender man ca. 15 Tilfælde af Voldgiftsafgørelser. I sidste Halvdel af det 19de Aarhundrede tog Udviklingen stærk Fart, og man kender fra denne Periode ca. 150 Tilfælde af international Voldgift.

Karakteristisk for disse Voldgifter er det, at der ikke sondres mellem egentlige Retskonflikter og politiske Konflikter.

I 1899 oprettedes de saakaldte permanente, internationale Voldgiftsdomstole i Haag; disse fik dog ikke saa udstrakt An-

vendelse som ventet, vist nærmest fordi de i Virkeligheden ikke var permanente.

I 1907 foresloges der paa Haag Konferencen Oprettelsen af en virkelig permanent Ret, og man var klar over, at man saa vidt muligt maatte sondre mellem politiske og juridiske Konflikter. Der naaedes imidlertid ved den Lejlighed ikke noget positivt Resultat.

Først efter Krigen, i Tilknytning til Oprettelsen af Folkeforbundet, er Folkeforbundets permanente Domstol for international Retspleje (*Cour permanente de justice internationale*) blevet oprettet i Haag.

Denne sidste Domstol har dog alligevel ikke afløst de i 1899 oprettede Voldgiftsretter; disse kan stadig benyttes, og det er desuden meget almindeligt, at der i den enkelte Traktat vedtages, at eventuelle Konfliktsspørgsmaal skal afgøres af en ved Traktaten oprettet særlig Voldgiftsret. Det er ogsaa klart, at en enkelt Institution ikke kan løse alle de specielle Opgaver, som de mange Traktater kan medføre.

Nyere end dette Princip, hvorefter Afgørelsen af Stridigheder imellem Staterne indbyrdes henskydes til international Voldgift, er Tanken om at anvende den internationale Domsmagt ogsaa indenfor Privatretssfæren. — Konsular Jurisdiktionerne kan ikke med Rette anføres som et Eksempel herpaa.

Det første Tilfælde af varig Betydning er de i 1876 oprettede blandede Domstole i Ægypten.

Disse Domstole er i Formen ægyptiske Domstole, men reelt varetager de international Retspleje. Disse Domstole har haft stor Betydning udover det Omraade, som de beskæftiger sig med. Der har dér udviklet sig et System og en Tradition, som har haft stor Betydning for hele den internationale Retspleje.

I Tiden efter Krigen er der blevet oprettet en Mængde nye Domstole, der virker over et meget stort Omraade.

Disse nye internationale Domstole har til Opgave at træffe Afgørelse med Hensyn til Erstatningskrav og andre juridiske Rettigheder og Forpligtelser, som har Hjemmel i Følge Fredstraktaterne, nemlig dels Versailles Traktaten af 1919 og den dertil

hørende Gruppe af Traktater, dels Lausanne Traktaten fra 1923, den sidste vedrørende Balkan og den nære Orient.

De Erstatningskrav, som omhandles i Traktaterne, falder i 2 Grupper:

- a. Den egentlige Krigsskade forvoldt ved militære Operationer paa Krigsskuepladsen. Hermed har de internationale Domstole intet at gøre.
- b. Erstatning for overordentlige Krigsforanstaltninger, d. v. s. al den Skade, der er forvoldt bag Fronten, især ved Beslaglæggelse af fremmed privat Ejendom o. desl.

Versailles Traktaten bestemmer med Hensyn hertil, at Centralmagterne skal give tilbage in natura, hvad de saaledes maatte have beslaglagt, eller hvis dette ikke kan lade sig gøre, betale Erstatning derfor. Denne Forpligtelse paahviler ensidigt Centralmagterne, og alle Retsstridigheder, som deraf maatte opstaa, indbringes for de ved Traktaten indstiftede internationale Domstole. Centralmagterne er altid Indstævnt, og Sagsøgerne er enten en af Ententestaterne eller private Skadelidte.

Kontraktsforhold, der maatte være stiftet før Krigen, men som af en eller anden Grund ikke er opfyldt, henhører ogsaa under disse Domstole.

Lausanne Traktaten af 1923 ligger omtrent i samme Spor som Versailles Traktaten, og dens Bestemmelser om Erstatningspligt er gensidige for alle Signatarmagterne.

Den nærmere Ordning er ifølge Versailles Traktaten, at der oprettes en Række Domstole mellem hver af de 4 Centralmagter: Tyskland, Østrig, Ungarn og Bulgarien paa den ene Side og hver af Ententemagterne paa den anden Side: ifølge Lausanne Traktaten oprettes der paa tilsvarende Maade Domstole mellem Tyrkiet paa den ene Side og de øvrige Signatarmagter paa den anden Side. Denne Ordning vilde konsekvent gennemført have ført til Oprettelsen af en overordentlig stor Mængde Domstole, da Ententemagterne er meget talrige og omfatter foruden Europa ogsaa amerikanske og asiatiske Stater. Det er dog langt fra alle Ententens Stater, der har gjort Brug af disse Domstole, hvis Antal derved er blevet begrænset, saaledes at der ialt er oprettet

ca. 30 Domstole efter Versailles Traktaten og 6 Domstole efter Lausanne Traktaten.

Domstolene er organiseret paa den Maade, at hver Stat udnævner en af sine Undersaatter til Medlem af Retten. Staterne udvælger tillige, hvis de kan blive enige derom, Præsidenten; kan de ikke blive enige derom, udnævnes denne enten af Folkeforbundet i Genève eller af Domstolen i Haag, der i saa Fald er bundet til at beskikke en Jurist af neutral Nationalitet.

Der er kun 17 Præsidenter, da en enkelt Mand i flere Tilfælde er Præsident for flere Domstole.

Af disse Præsidenter er f. T. 8 Schweizere, 3 Svenskere og 2 Hollændere, medens de resterende 4 er fordelt paa de andre neutrale Stater (Danmark, Spanien, Norge).

Retssproget er som oftest fransk, men bestemmes iøvrigt af Retten.

Rettens Sæde er hyppigt bestemt i Traktaterne, en meget stor Del af Versailles-Traktatens Domstole har Sæde i Paris; alle ved Lausanne Traktaten oprettede Domstole har Sæde i Konstantinopel. Retskravene skal paastævnes inden en vis Frist, og Domstolene er saaledes kun temporære Institutioner. Sageres Antal er i høj Grad varierende. Den tysk-franske Domstol i Paris og den græsk-tyrkiske Domstol i Konstantinopel er vistnok de mest beskæftigede, idet de har modtaget over 10,000 Sager. Til Gengæld er der andre Domstole, der kun arbejder med en 20—30 Sager.

Et interessant Spørgsmaal er, hvilken Ret der skal anvendes af disse Domstole.

I saa Henseende er det for det første paalagt Domstolene at udarbejde faste Procedurereglementer. Disse er som Regel paa-
virket af den latinske Procedurereform. Fælles for dem alle er den dobbelt Procedure, først en skriftlig, meget indgaaende Behandling og derefter en ligeledes udførlig mundtlig Behandling. Dette medfører, at Proceduren som Regel varer meget længe. Regeringerne er under Proceduren repræsenteret af saakaldte Agenter, d. v. s. Prokurører (efter fransk Mønster). Iøvrigt er der givet udførlige Regler om, hvilke Advokater, der kan give Møde for disse Domstole.

Hvad de materielle Regler angaar, da har Domstolene mere frit Spillerum. Det afgørende er naturligvis først og fremmest, hvad de respektive Traktater bestemmer, hvilket er bindende for Domstolene som *lex specialis*. Men Traktaterne er ikke altid udtømmende, dels indeholder de mange Lakuner, dels henholder de sig ofte i deres juridiske Afsnit til almindelige Retsregler og Retsbegreber. Ved Anvendelsen af disse er Domstolene ikke ubetinget bundet til noget bestemt Lands Ret, men har Bemyndigelse til at dømme efter en fri Anvendelse af Retfærdighedens og Billighedens Principer (*Justice et Équité*). Det vilde ogsaa føre til uheldige Konsekvenser, hvis Domstolene var bundet til positiv gældende fremmed Ret, saaledes at dennes rigtige Anvendelse var en Betingelse for Dommens Gyldighed.

Alle afsagte Domme offentliggøres i en Samling *Recueil Sirey*, der udgives i Paris.

Denne Samling vil utvivlsomt med Tiden blive af stor juridisk Betydning for Studiet af international Ret.

Skal man imidlertid dømme om Værdien af den internationale Retspleje, maa man ikke blot tage Hensyn til Dommens juridiske Holdbarhed, men maa ogsaa undersøge, om Retsplejen aabner Adgang til en effektiv Fyldestgørelse, altsaa om Dommene efterkommes, og om de i givet Fald kan eksekveres.

Traktaterne bestemmer i saa Henseende, at Signatarmagterne er pligtige at gøre Dommene exigible paa deres Territorium uden nogen mellemkommende Formalitet. I alle normale Tilfælde sker dette Bud ogsaa Fyldest, men der forekommer Undtagelser og her frembyder den internationale Retspleje ofte en vis Svagheit i Modsætning til den nationale.

Foredragsholderen fremsatte derefter forskellige kritiske Bemærkninger, som han ikke ønskede refereret.

RETMÆSSIGE OG RETSSTRIDIGE ARBEJDSSTANDSNINGER.

(Foredrag af Nationalbankdirektør, Dr. jur. Carl Ussing.)

Foredraget udelades her, idet det findes trykt i det med U. f. R. Nr. 45 den 10. November 1928 fulgte Tillæg, hvortil henvises.

D i s k u s s i o n.

Kontorchef W. *Elmquist* bemærkede, at han i visse Henseender fandt det Princip, udfra hvilket Foredragsholderen mente, det matte afgøres, om en Arbejdsstandsning var retsstridig eller ikke, noget kunstig. Taleren mente, at det afgørende maatte være, hvad ogsaa Foredragsholderen havde været inde paa, en Afvejelse af paa den ene Side den Skade, der forvoldes ved en Arbejdsstandsning, og paa den anden Side Hensynet til Handlefriheden. Det er en saadan Afvejelse, der efter Talerens Mening f. Eks. fører til, at en Generalstrejke maa anses for retsstridig, eftersom Skaden ved en saadan er for stor til, at den kan opveje Hensynet til Handlefriheden.

Foredragsholderen bemærkede til Kontorchef *Elmquist*, at han mente, det var heldigt, at Domstolene havde et bestemt Princip, Forventningsprincippet, at gaa efter, ellers vilde Domstolene ikke have faste Retningslinier for Udovelsen af deres Skon.

Overretssagfører *Byrdal* fremsatte nogle kritiske Bemærkninger, idet han navnlig fremhævede, at han ikke mente, at man kunde argumentere ud fra et enkelt Princip som den berettigede Forventning.

Taleren mente, at man maatte specialisere.

Professor, Dr. jur. *Henry Ussing* mente heller ikke, at man naaede til nogen sikker Begrundelse ud fra et enkelt Princip, saaledes som Foredragsholderen hævdede. Realiteten er, at vi efter den moderne Arbejdsdeling i langt højere Grad end tidligere lever af og for vore Medmennesker, derfor er der Trang til et Værn for indbyrdes Samarbejde. Opgaven er at søge, om det er praktisk gørligt at finde visse Retningslinier. Det afgørende maa i det enkelte Tilfælde være, hvad der er den heldigste Ordning ud fra et Samfundssynspunkt. Taleren mente ikke, at Tiden var moden til en Lov om disse Spørgsmaal. Domstolene maa træffe deres Afgørelser ud fra Forholdets Natur, men dette udelukker ikke, at Domstolene kan opstille visse Retningslinier.

Foredragsholderen fik derefter Ordet for nogle afsluttende Bemærkninger. Han havde været forberedt paa, at der vilde fremkomme Kritik af hans Standpunkt. Men Hensyn til den berettigede Forventning, var det af Vigtighed at opnaa et Samarbejde mellem Domstolene og Videnskaben om hele dette Spørgsmaal. Foredragsholderen var enig med Professor Ussing i, at Tiden ikke var moden til at ordne disse Spørgsmaal ved Lov.

RETMÆSSIGE OG RETSSTRIDIGE ARBEJDSSTANDSNINGER

paa Grundlag af fhv. Nationalbankdirektør, Dr. jur. *Carl Ussing's*
Afhandling i U. f. R. Nr. 45 af 10. November 1928.

(Foredrag af Højesteretssagfører C. B. Henriques den 26. November 1928.)

Indlederen begyndte med at omtale Dr. Ussing's store Betydning for Udviklingen af den danske Arbejderret, i Virkeligheden var det Dr. Ussing, der som Formand for den faste Voldgiftsret, havde skabt vor Arbejderret.

Dr. Ussing anvender ogsaa i sin Afhandling den rette videnskabelige Metode, idet han gaar ud fra et juridisk Princip, Forventningsprincippet.

Dr. Ussing hævder, at der maa være en vis fast Tilstand for dem, der arbejder i Industrien, og at der maa være et Værn imod, at denne Tilstand brydes.

Dette Standpunkt er efter Indlederens Mening rigtigt, men Indlederen er dog ikke enig i at anerkende de Konsekvenser, som Dr. Ussing drager af denne beskyttede Tilstand.

Dr. Ussing drager af Princippet den Konsekvens, at Strejke og Lockout, foranlediget af Strid om Arbejdsvilkaarene, maa være retmæssig, og Dr. Ussing giver Begrebet Arbejdsvilkaar et meget vidt Omfang, han lader det omfatte f. Eks. Forandringer i Driftsmaaden og anvender det ogsaa paa Sympatistrejke. Dr. Ussing lader i det hele Formaålet for Arbejdsstandsningen være afgørende for, om den er retmæssig eller ikke; dette kender man ogsaa fra engelsk og tysk Ret.

Spørgsmaålet er, om Dr. Ussing har Ret i, at hans Princip er

en Begrundelse for det Resultat, han naar til, nemlig at Arbejdsstandsning for at opnaa andre Arbejdsvilkaar er retmæssig.

Dette, at Arbejdsstandsninger altid er retmæssige, naar det gælder Kamp om Arbejdsvilkaar, vilde maaske være rigtigt, hvis Arbejdsstandsninger var passive, i saa Fald kunde man sige med Dr. Ussing, at naar man ikke er enig om Vilkaarene, saa er der ingen Forventning om den beskyttede Tilstand skabt, altsaa maa Arbejdsstandsning være retmæssig.

Men Arbejdsstandsning er ikke blot Passivitet, den er tillige noget positivt, nemlig Tvang overfor Modparten. Arbejdsstandsning gaar ud paa paa alle Maader at hindre Modparten i at faa Arbejde udført, det er positiv Handling, der er Tale om, kollektiv Tvang og ikke blot Forhandling om Arbejdsvilkaar. Hvordan kan saadan Tvang være retmæssig?

Indlederen mener, at Arbejdsstandningens Retmæssighed i Virkeligheden ikke kan begrundes udfra gældende Retsregler.

Hvis den enkelte Mand forsøger saadan Tvang, handler han retsstridigt. Det maa ogsaa være retsstridigt, naar Tvang udøves kollektivt.

Naar Strejkeretten dog anerkendes, er det fordi den er en selvfølgelig Konsekvens af Organisationsfriheden.

Man ser i Historien, hvorledes man fra først af bekæmper Organisationerne. Man taler om Oprør og deslige, men tilsidst maa man bøje sig og anerkende Organisationen, og ved Anerkendelsen af Organisationen har man efter Indlederens Mening anerkendt Retsmidler, som ikke er tilladt den enkelte; man har anerkendt den kollektive Tvang.

Dr. Ussing's Princip er usikkert. Han gør Forsøg paa at finde en Retmæssighed, der strider imod de ellers almindelig anerkendte Principper.

Spørgsmaalet om Indskrænkning af Strejkeretten hører sammen med Spørgsmaalet om Indskrænkning af Organisationsfriheden; man vil lægge Mærke til, at Strejke er forbudt der, hvor Organisationsfriheden er knægtet. Det gælder Rusland og det gælder Italien, hvor man har Diktatur; men hvor man har Organisationsfrihed, der anerkender man ogsaa Strejkeretten og der-

for anerkender Indlederen ogsaa, at Kampen om Arbejdsvilkaar er retmæssig.

Indlederen mener heller ikke, man naar nogen Begrænsning af Betydning derved, at man, som Dr. Ussing, begrænser den retmæssige Arbejdsstandsning til at være den, der drejer sig om Arbejdsvilkaar, thi man kan efter Indlederens Mening daarlig finde en Strejke, der ikke direkte eller indirekte drejer sig om Arbejdsvilkaarene. Indlederen ser i denne Forbindelse bort fra politiske Strejker, der falder ganske udenfor dette Omraade; de afgøres ikke af Domstolene, de afgøres af den sejrende. Men bortset herfra, har der næppe været en eneste Arbejdsstandsning, som ikke har haft det til Formaal, mere eller mindre direkte at opnaa andre Arbejdsvilkaar. Derfor nytter det efter Indlederens Mening ikke at søge nogen Begrænsning i Formaalet; dette Princip giver ingen Vejledning, fordi Formaalet altid er ændrede Arbejdsvilkaar.

Begrænsning skabes efter Indlederens Mening i Virkeligheden kun gennem Modorganisation. derved skabes der uden Lovgivningens Medvirken den rette Modvægt. En tysk Forfatter har sagt, at »social Selbstbestimmung« har skabt Arbejderretten, ikke Lovgivningen. Staten har først kæmpet imod Organisationerne, og har derefter til sidst givet efter.

Septemberforliget giver efter Indlederens Mening heller ikke nogen Støtte for, at det er rigtigt, hvad Dr. Ussing hævder, at kun Kamp om Arbejdsvilkaar er retmæssig.

Det kan maaske være rigtigt, at hvis Hovedorganisationerne etablerede en Arbejdsstandsning under udtrykkelig Tilkendegivelse af, at Standsningen absolut ikke havde Ændring i Vilkaarene til Formaal, men at den kun var begrundet i Had, da vilde man naa til, at en saadan Arbejdsstandsning var retsstridig, men en saadan Arbejdsstandsning vil aldrig komme. Ved Septemberforliget er der i Virkeligheden efter Indlederens Mening givet Godkendelse af, at Strejke og Lockout kan erklæres af Hovedorganisationerne, og Indlederen mener videre, at de Domme, der i indeværende Sommer er blevet afsagt af den faste Voldgiftsret vedrørende Sympatistrejken med de finske Arbejdere, ikke giver Dr. Ussing Støtte for den af ham hævdede Opfattelse. — Indlede-

ren mener, at en Sympatistrejke ikke er lovlig, naar den gaar ud paa at støtte en ulovlig Strejke i Udlandet, men om en Strejke i Udlandet vil Betragtningen let være den, at det ikke er oplyst for Voldgiftsretten, om den er lovlig eller ikke, og det kan være en saadan Betragtning, der ligger bagved de afsagte Domme.

Septemberforliget giver i Virkeligheden Hjemmel for Strejke og Lockout. Naar der ikke tales om andet Formaal for Arbejdsstandsningen end Arbejdsvilkaarene, skyldes det sikkert, at man overhovedet ikke har tænkt sig, at en Arbejdsstandsning kunde have andet Formaal.

Til Trods for, at Indlederen ikke kan være enig med Dr. Ussing i de Principper, han opstiller, maa han dog anerkende Dr. Ussing's Undersøgelser som meget værdifulde, fordi de Resultater, Dr. Ussing naar til, ofte kan tiltrædes.

Naar man vender sig til Kampen ikke mellem Organisationerne, men mellem Organisation og Enkeltmand, staar vi nu overfor en ny Lov — hvorvidt denne bliver vedtaget eller ikke kan maaske være et tvivlsomt Spørgsmaal — men det er i hvert Fald ikke Dr. Ussing's Synspunkt, der ligger til Grund for Loven. Loven anerkender ikke Tvang som retmæssig, selv om Tvangen gaar ud paa at opnaa andre Arbejdsvilkaar. Boykot er i Loven forbudt; det er Handlingen, man vil bekæmpe, ikke Formaalet. Loven vil formentlig især faa Betydning for Landbruget, og hvis Loven gaar igennem, vil man komme til at arbejde med 2 forskellige Retsforfatninger, en, der gælder for Industrien og en, der gælder for Landbruget.

Naar Kampen føres imod Enkeltmand, mangler Modvægten; her bliver Spørgsmaalet, hvordan skabes Modvægten. Den er ikke skabt ved Formaalet. Dr. Ussing maa jo ud fra sit Princip anerkende fri Strejkeret overfor den enkelte, naar Kampen drejer sig om Arbejdsvilkaarene. Der kunde være Spørgsmaal om at anvende den af Organisationerne skabte Ret ogsaa i Kampen mod den enkelte, men det gaar ikke an, fordi der mangler en Overenskomst.

Efter Indlederens Mening maa vi i Virkeligheden anerkende den frie Strejkeret.

Vi tror paa den personlige Frihed, vi lever paa den som et Axiom; i Virkeligheden har vi ikke personlig Frihed, vi har kun Begrænsninger. Vi vilde rejse os til Oprør, hvis det blev sagt os, at nu har vi ikke længere personlig Frihed, men vi finder os i alle mulige Begrænsninger, fordi vi selv er med til at trække Grænserne.

Det samme gælder Arbejderne. De vil have det Axiom at leve paa, at de har Strejkeret; de kan gaa med til Begrænsning af Strejkeretten i alle mulige Henseender, det gør ingen Ting, naar blot Begrænsningen beror paa en Aftale. Derfor er det Begrænsning af *Midlerne* i Arbejdskampen, man maa se at finde, ikke derimod Begrænsning i Formaalet. Arbejderne kan forstaa, naar man siger til dem, at der er Grænser for, hvilke Midler, de maa anvende i Arbejdskampen, men de forstaaer ikke, naar man siger til dem, at der er Grænser for Strejkefriheden.

Man ser, hvor usikker Lovgivningen har været i de Lande, hvor man som f. Eks. i England har søgt at opstille Begrænsning gennem Formaalet. Snart har man haft Koalitionsfrihed, snart har man haft Forbud derimod.

Men det, man maa søge at naa frem til, er juridiske Grænser, der har evig Gyldighed, og disse Grænser kan man ikke bygge paa Indskrænkninger i Strejkefriheden, men man kan sondre imellem lovlige og ulovlige Midler.

Indlederen er enig i meget af det, Dr. Ussing udvikler om Midlerne. Dr. Ussing er jo den, der i første Række har lovgivet herom gennem sin Virksomhed.

Af meget stor Betydning er det, som Dr. Ussing udvikler om Forskellen imellem Kampen imod Produktionen og Kampen imod Omsætningen, Kampen mod Omsætningen er en Kamp imod alt og alle.

Dog mener Indlederen, at Kampen imod Omsætningen maa være berettiget, naar den rettes imod den, der direkte hjælper Modparten under en Strejke.

I den faste Voldgiftsret kender man i Virkeligheden slet ikke denne Kamp imod Omsætningen, for dér er Strejke altid effektiv, kun i Landbruget faar Kampen imod Omsætningen Betydning, fordi en Produktionsstrejke dér praktisk taget er umulig.

Indlederen gik derefter over til at omtale Kolindsund-Dommene, om hvilke det næppe kan benægtes, at de har vakt en betydelig Bitterhed hos Arbejderne. De fleste Domme forstaar Arbejderne udmærket vel, hvad kan da Grunden være til, at netop disse Domme har vakt saa stor Bitterhed?

I Virkeligheden finder Indlederen Dommen rigtige, forsaavidt som de netop lægger Vægten paa Midlerne, der blev anvendt, men der er en Fejl i Dommene; de fremhæver ikke, at Bønderne straks under Begyndelsen af Arbejdskampen nægtede at forhandle med Organisationens Ledere, de vilde kun forhandle med deres egne Arbejdere.

Dette Standpunkt fra Bøndernes Side var netop i Strid med Anerkendelsen af Organisationsfriheden. Naar den anerkendes, maa man ogsaa anerkende Retten til Forhandling; dette, at saadan Forhandling blev nægtet, var meget vigtigt for Arbejderne. Dommen burde derfor efter Indlederens Mening have udtalt, at ogsaa Bønderne havde begaaet en Fejl ved ikke at forhandle med Organisationens Ledere, og der burde have været taget Hensyn hertil ved Udmaalingen af Erstatningen.

Det er rigtigt, naar Dommen udtaler, at der ikke maa fremsættes usandfærdige Sigtelser; det véd Arbejderne ogsaa udmærket vel, men man maa ikke glemme, at Arbejderne blev ophidset til Strejke bl. a. ved Nægtelsen af Forhandling med Lederne, og det var derhos maaske noget vanskeligt for Arbejderne at se, om der forelaa Strejke eller Lockout.

Indlederen er i Hovedsagen enig med Dr. Ussing i dennes Syn paa Spørgsmaalet om Offentliggørelsen af Navne.

Endelig er det rigtigt, naar Kolindsund-Dommen lægger Vægt paa, at Arbejderne har tilstræbt helt at afskære Modpartiet fra Omsætningen. Dr. Ussing har Ret i, at dette er retsstridigt, men det vilde ikke være retsstridigt at bekæmpe den, som gennem Omsætningen direkte vil hjælpe Arbejdsgiverne, hvis Omsætningen kaster sig ind i Kampen til direkte Hjælp imod Arbejderne, maa det være berettiget at bekæmpe Omsætningen.

Det, det gælder om, er efter Indlederens Mening, at trække en Ret op, der kan bestaa, en Ret, der kan vinde Tillid.

Diskussion.

Kontorchef *Elmquist* vilde beskæftige sig med nogle andre Spørgsmaal end dem, som Indlederen havde behandlet.

Taleren understregede det, som Dr. Ussing udviklede i sin Afhandling, at en Strejke kan være retsstridig, uden at være overenskomststridig. Den faste Voldgiftsrets Virken kan maaske i nogen Grad tilsløre dette, idet Voldgiftsretten kun har til Opgave at paadømme Brud paa Overenskomster; man vil være tilbøjelig til at mene, at naar Voldgiftsretten har statueret, at der ikke foreligger Brud paa en Overenskomst, da er Strejken retmæssig, men det behøver ikke at være Tilfældet, og det er af Betydning, at Dr. Ussing paapeger dette.

Af Interesse er ogsaa det Lys, som Dr. Ussing kaster over Hjælpekrigen.

Taleren mener, at Dr. Ussing tillægger Overenskomsterne større Fredsfunktioner, end rigtig er.

Overenskomsternes Fredsfunktioner strækker sig efter Talerens Mening ikke videre end, at saa længe de gælder, maa der ikke rejses Krig om Ændringer i Overenskomsterne.

Med Hensyn til Sympatistrid er det i Teori og Praksis den almindelige Opfattelse, at Overenskomst ikke afskærer Sympatiaktion i Overenskomstperioden.

I Septemberforliget er Hovedorganisationernes Ret til at dekrettere Arbejdsstandsning efter Talerens Mening givet ex tuto.

Overretssagfører *Byrdal* udtalte, at Dr. Ussing's Retningslinier mere var etiske Maal end juridiske Retningslinier.

Man maa ikke tro, at Strejke er noget, der etableres efter For-godtbefindende; det maa erindres, at en Strejke rammer den haardest, der strejker. En Strejke kræver store Fonds og derfor er der en Balance, der gør, at man kan tage imod Strejker med Taalsomhed.

Det brændende Spørgsmaal i dansk Ret er, om man kan undlade at arbejde og dog hæve Løn. Arbejderne er kommet ind paa — det var de f. Eks. i Kolindsund-Tilfældene — at sigte Arbejdet; de siger f. Eks., de Varer vil vi ikke have med at gøre; de udfører deres Arbejde, men udskyder enkelte Arbejder; de kan

altsaa arbejde og hæve Løn, men alligevel føre Krig imod Arbejdsgiverne, og denne Krig kan de blive ved med at føre, fordi de ikke selv rammes deraf. Dette er en ganske ny Retssætning; den har faktisk hidtil været anerkendt i dansk Ret, men det er det eneste Sted, hvor Sætningen er anerkendt.

Dette er det store Spørgsmaal i dansk Ret, om det er lovligt saaledes at sigte Arbejdet; thi kan man det, kan man ramme enhver.

Fhv. Nationalbankdirektør, Dr. jur. *Carl Ussing* udtalte, at de Synspunkter, som Indlederen havde anført, efter hans Mening var ret undergravende for det økonomiske Samfund. Indlederens Udgangspunkt var, at naar Organisationerne var anerkendt, saa var ogsaa dermed Strejke anerkendt; men hvorfor havde man anerkendt Organisationerne — efter Talerens Mening, fordi deres Opgave til at begynde med var dette, at holde Arbejdernes Løn oppe paa en passende Højde; man vilde næppe have anerkendt Organisationerne, hvis de havde haft andre Formaal. Det er intet Argument overfor Talerens Betragtninger, at saadanne ændrede Formaal er usandsynlige; det afgørende er for Taleren, hvilke Grænser vor Retsbevidsthed drager, og der kan ikke være Spørgsmaal om, hvad Arbejderne kan forstaa eller ikke.

Retsvidenskaben skal være vejledende for Domstolene og for Lovgivningen, og Videnskaben skal derfor undersøge, hvad der nu er gældende Ret. Talerens Opgave har været, at konstatere denne Retsbevidsthed.

Det er et Postulat af Indlederen, naar han siger, at naar man først har anerkendt Organisationerne, maa man bagefter tage Konsekvenserne. Taleren vil sige det omvendte, at Organisationerne med Rette har faaet Ret til at kæmpe for Organisationer og dermed er fulgt det andet.

Indlederen afsluttede derefter Diskussionen. Det videnskabelige er efter hans Mening ikke det, Dr. Ussing siger. Man har i Aarhundreder kendt dette med Formaalet. Man kunde maaske tænke sig, at Organisationerne kunde blive saa stærke, at de kunde opstille alt muligt som Formaal med Arbejdsstandsninger,

men gør de det, er man i hver Fald kommet for sent til at begrænse dem. Indlederen mener stadig, at vi maa se at finde andre Grænser, nemlig Grænser dragne paa Basis af Midlernes Lovlighed. Det er maaske et Postulat, at med Organisationsfriheden er anerkendt Strejkeretten, men det er i hvert Fald historisk rigtigt; ligesom man anerkender Ejendomsretten, men drager Grænser for denne, saaledes maa man ogsaa anerkende Strejkeretten, men søge at drage Grænser for den.

FORSLAGET TIL LOV OM AKTIESELSKABER.

(Foredrag af Overregistrator H. B. Krenchel den 28. Januar 1929.)

Foredraget udelades her, idet det findes trykt i Juridisk Tidsskrift Nr. 3 Marts 1929 pag. 109 ff., hvortil henvises.

Diskussion.

Højesteretssagfører *Cohn* fremsatte nogle Bemærkninger om Forslagets § 55. Han mente for det første, at det kunde være Tvivl underkastet, om det var rigtigt, at Aktionærer ikke skulde have Lov til at stemme, naar der var Tale om at træffe Beslutning om Søgmaal mod dem selv.

Men dernæst mente han navnlig, at det var en uheldig Bestemmelse, at afgivne Stemmer kunde erklæres ugyldige, naar Stemmeafgivningen bevislig havde været bestemt ved Aktionærernes Spekulationsinteresser.

Det at gribe ind i en Aktionærs Rettigheder var efter Talerens Mening altid meget farligt. Indgrebet rokker ved hele det kontraktlige Grundlag for Aktionærernes Retsstilling. Bestyrelsen har allerede nu for stor Myndighed; det bliver for farligt at give Bestyrelsen denne yderligere Adgang til at gribe ind overfor Aktionærerne. Bestemmelsen var altsaa efter Talerens Mening principielt forkastelig.

Dertil kommer yderligere efter Talerens Mening, at Reglens Sidevirkninger vil være særdeles farlige. Forholdet vil blive det, at enhver Stemmegivning kan sættes under Debat. Bestyrelsen kan altid sige, vi vil fore Sag efter § 55, sidste Stk. Det kan staa uvist hen igennem lang Tid, om en Afstemning vil blive kendt gyldig eller ikke, og om en Afstemning kan anfægtes vil afhænge af, om det kan bevises, at der foreligger Spekulationsinteresse, og

for at faa det undersøgt, maa man i Virkeligheden i høj Grad gribe ind i Folks private Interesser; man vil blive nødsaget til at undersøge hele deres Økonomi, og alt det vil Pressen naturligvis med Begejstring kaste sig over. Det vil være uheldigt, og paa den anden Side vil man næppe opnaa nogen særlig Beskyttelse mod Spekulation ved Bestemmelsen; Spekulationen kommer man ikke saa let til Livs.

Højesteretssagfører *Bache* fremsatte nogle Bemærkninger om forskellige Punkter, hvor han mente, Ændringer vilde være paa sin Plads, eller hvor der kunde være Tvivl.

Saaledes spurgte Højesteretssagfører *Bache* ad § 10, hvorledes det skulde forstaas, at Tegning skulde ske paa Tegningslister, hvad vilde der ske, hvis Tegning ikke fandt Sted saaledes, men f. Eks. paa løse Lapper.

Højesteretssagfører *Bache* mente iøvrigt, at disse Tegningslister burde indsendes til Overregistrator.

I § 32 var det nu fastsat, at Aktionærforskrivninger ikke maatte afhændes eller pantsættes, hvorfor fandtes der ikke ogsaa en Bestemmelse om, at de ikke kunde gøres til Genstand for Kreditorers almindelige Forfølgning fra Enkeltmands Side.

I § 64 fandtes der Regler om, at Konkurslovens Kapitel 5 skulde anvendes i Tilfælde af Likvidation af insolvente Aktieselskaber. Taleren vilde gerne spørge, hvorfor ikke ogsaa Konkurslovens Kapitel 4 var gjort anvendelig i disse Tilfælde, det vilde formentlig have været praktisk.

Overretssagfører *Axel Bang* udtalte, at han i Loven savnede Regler om det særlige Begreb: Familieaktieselskaber. Endvidere Regler om, hvem der kunde udøve Stemmeret paa haandpant-satte Aktier, og hvem paa Aktier, der var baandlagte, f. Eks. i Overformynderiet.

Overregistrator *Krenchel* replicerede. Han udtalte til Overretssagfører *Axel Bang* bl. a., at han aldrig havde følt særlig Trang til specielle Regler for Familieaktieselskaber.

Haandpanthaverne havde, efter Talerens Mening ikke Stemmeret paa de haandpant-satte Aktier, med mindre det særlig var aftalt.

Med Hensyn til baandlagte Aktier havde Overformynderen,

saa vidt Taleren erindrede, hævdede, at Overformynderiet havde Ret til at udøve Stemmeretten.

Til Højesteretssagfører Bache bemærkede Taleren, at der formentlig vilde være praktiske Vanskeligheder forbundet med uden videre at overføre Afkræftelsesreglerne fra Konkurslovens Kapitel 4 paa Likvidationstilfælde.

Med Hensyn til Højesteretssagfører Cohn's Bemærkninger overfor Forslagets § 55 bemærkede Taleren, at han maatte erkende, at Paragraffens Betydning kunde omtvistes.

HVILKEN RETSLIG BETYDNING TØR MAN TIL- LÆGGE DEN BIOLOGISKE BLODTYPEBESTEMMELSE VED AFGØRELSE AF FADERSKAB.

(Foredrag af Professor, Dr. med. Oluf Thomsen den 25. Marts 1929.)

Det Emne, jeg i Dag skal have den Ære at tale til Dem om, betegner jo et helt nyt Forsøg indenfor den retslige Afgørelse af Paternitetsspørgsmaal. Som det vil være Dem bekendt, er Afgørelsen, før »Blodprøvens« Indførelse, saa godt som udelukkende bleven truffet ud fra to Undersøgelsesprincipper: det ene Fastsættelsen af det Tidsrum, indenfor hvilket Barnet maa ønses for at være avlet, det andet Fremskaffelse af Oplysninger om den eller de Mandpersoner, der indenfor Avlingstiden har haft Samleje med Barnemoderen. Intet af disse to Principper kan siges at være objektivt sikre.

Avlingstidens rette Begrænsning afhænger i høj Grad af, om der skønnes rigtigt med Hensyn til Barnets Fuldbaarenhedsgrad ved Fødslen, og Oplysningerne om den mulige Fader er afhængige af Parternes Forklaring, der naturligvis baade bevidst og ubevidst kan være behæftet med Fejl.

Som gennemsnitlig Udviklingstid for det fuldbaarne Barn (Vægt 3500 Gram) er man herhjemme enedes om 270 Dage med c. en Maanedes Udsving til begge Sider, altsaa c. 240 og c. 300 Dage som yderste Grænser. For det ufuldbaarne resp. overbaarne Barn sættes Udviklingstiden til $270 \left\{ \begin{array}{l} \pm \\ \pm \end{array} \right\} x$ Dage, idet x da betyder det Antal Dage, Barnet skønnes at være for tidligt resp. for sent (specielt i Forhold til Fuldbaarenhedsvægten 3500 Gr.) født, og Grænserne for den mulige Avlingstid findes da ogsaa her ved Tillæg og Fradrag af c. 30 Dage til og fra Tallet $270 \left\{ \begin{array}{l} \pm \\ \pm \end{array} \right\} x$.

Et urigtigt Skøn om Barnets Modenhedsgrad (specielt en fejl-
agtig Vægtangivelse) vil, som det let vil ses, kunne gøre Uret til
begge Sider, baade ved at udelukke bestemte Mandspersoner fra
den mulige Paternitet og ved at medtage saadanne, der i Virke-
ligheden ikke har haft Samleje med Kvinden indenfor den Tid,
hvor Barnet kan være avlet.

Det, der først og fremmest gør Blodprøven værdifuld, er dens
Karakter af objektivt Vidnesbyrd. Forudsat at Prøven udføres
af *fuldt* kompetente *Sagkyndige*, rummer den ingen Mulighed for
et subjektivt Skøn, og to Undersøgere, der paa vidt forskellige
Steder af Jorden undersøger den samme Blodprøve maa nødven-
diggvis komme til ganske samme Resultat. Det bør dog fremhæ-
ves, at Undersøgelsen, der vel *synes* at være yderst simpel, er be-
hæftet med en stor Mængde Fejlkilder, saaledes at det vilde være
ganske uforsvarligt at lægge Prøven i enhver Læges Haand. Kun
den fuldt skolede bør have Adgang til at foretage disse Under-
søgelser, hvor det fælder retslige Afgørelser, men Fejlkilderne er
af en saadan Art, at de alle kan beherskes af den, der er kendt
med deres Natur og ved, hvorledes de kan overvindes.

Jeg skal i denne Forbindelse anføre, at man jo ogsaa tidligere
har søgt efter andre objektive Midler til Paternitetens Konstate-
ring eller Udelukkelse. Jeg skal blot minde om Farven af »Øj-
nene« d. v. s. af Regnbuehinden (Iris), hvor den brune Farve er
et arveligt Kendetegn, der dominerer over den blaa. Under visse
Omstændigheder *kan* Retten utvivlsomt benytte Øjenfarven som
et ikke uvigtigt Indicium for eller navnlig imod en given Persons
Paternitet, men her maa det erindres, at Øjenfarven først er
fikseret hos det noget ældre Barn, og at visse Sygdomme *kan*
ændre Farven.

Med Hensyn til »Fingeraftryk«, d. v. s. det Mønster, som de
ophøjede Linier paa Fingerspidsernes Underside danner, hersker
der jo nu Enighed om, at »Fingeraftrykket« er af overmaade
stor Værdi som Identificeringsmiddel, hvorimod det foreløbig
ikke har vist sig muligt at udrede den øjensynligt meget kompli-
cerede Arv, hvorfor der ikke kan tillægges Fingeraftrykket nogen
Betydning ved Afgørelsen af Paternitetssager.

Tilfældige Misdannelser, saasom Overtallighed eller Sammen-

voksning af Fingre og Tæer og flere hermed i Klasse staaende arvelige Abnormiteter, kan under visse Omstændigheder afgive meget vægtige Vidnesbyrd for en given Mandspersons Faderskab, og den retsmedicinske Literatur har flere Eksempler paa, at en arvelig Misdannelse (i Reglen af simpel dominant Karakter) er bleven bestemmende for Rettens Afgørelse i Paternitetssager. Almindelig »Lighed« kan der kun undtagelsesvis bygges paa.

»Blodprøven«, som den Undersøgelse, jeg idag skal tale om, oftest kaldes Mand og Mand imellem, er baseret paa, at Menneskeheden med Hensyn til Blodets Beskaffenhed ikke udgør en Enhed, men kan deles i alt Fald i 4 Grupper eller »Blodrace«. Grænserne mellem disse falder ikke sammen med de Linier, der ellers drages til Adskillelse af de forskellige Menneskerace. Tværtimod, Linierne skærer hinanden, for saa vidt som der næppe gives nogen Menneskerace, hvor ikke samtlige 4 Blodtyper er repræsenteret. Men den relative Hyppighed er ganske vist vidt forskellig i forskellige Egne af Jorden, hvorved en Menneskerace fortrinsvis kan frembyde den ene Type, en anden Menneskerace den anden.

Før jeg gaar over til Omtalen af det, som karakteriserer Typerne, skal jeg kort gøre Rede for Blodets S sammensætning hos samtlige Individier af Menneskeheden. Blodet bestaar af en Vædske, hvori mikroskopisk smaa Legemer, de røde Blodlegemer, de hvide Blodlegemer og Blodpladerne findes svævende. Vædsken, hvis Hovedbestanddel naturligvis er Vand, indeholder foruden opløste Salte, Sukker og andre fra Føden stammende simple Bestanddele, tillige en betydelig Del Æggehvide-stoffer, og disse er Bærere af forskellige Funktioner, hvoraf nogle specielt har Interesse for os. Vædsken kaldes *Blodplasma*, saalænge Blodet er flydende, men naar det størkner, hvilket som bekendt sker, naar det udtømmes af Aarnerne, udfældes en Del af Æggehvide-stoffet, der nu som et fint Netværk indeslutter Hovedmængden af de formede Bestanddele i en elastisk Klump, og den resterende Vædske benævnes da *Serum*.

Kun det ene af Blodets formede Elementer, nemlig de røde Blodlegemer, har Interesse for os her. Det er smaa skiveformede

Legemer af en Diameter paa c. $\frac{7}{1000}$ Millimeter, og de findes normalt i et Antal af c. 5 Millioner pr. Kubikmillimeter.

Disse røde Blodlegemer findes nu at kunne være udstyret med eet eller to eller ingen af to forskellige »Modtageapparater« (Receptorer), der ikke ved noget Middel er synlige paa Blodlegemerne, men giver dem en bestemt biokemisk Struktur. Til disse »Modtageapparater«, der benævnes A og B, kan i Serum svare to Funktioner (Agglutininere), kaldet α og β , knyttet til de opløste Æggehvide-stoffer, der, naar de forener sig med de respektive Modtageapparater A og B, bevirker, at Blodlegemerne klumper sig sammen (agglutinerer)*).

Det er jo imidlertid selvfølgelig, at et Individ i sin Blodvædske ikke kan have Agglutinin, der svarer til Modtageapparat i hans egne Blodlegemer, da Følgen heraf vilde blive en Sammenklumpen af Individets Blod, hvorved de fine Kar i Vævene vilde tilstoppes og Organernes Funktion odelægges.

Reglen viser sig da at være følgende: Der findes to Modtageapparater (Receptorer) kaldet A og B og hertil svarende Agglutinin i Plasma (resp. Serum) kaldet α og β . Efter Receptorernes Fordeling kan Menneskene deles i 4 Typer, idet den ene Type mangler baade A og B, den anden har A, men ikke B, den tredje har B, men ikke A, og den fjerde har saavel A som B. Det har endvidere vist sig, at et Individ aldrig i sin Blodvædske har de til hans egne Blodlegemereceptorer svarende Agglutininere (α og β), men derimod altid (eller saa godt som altid) har Agglutinin for den eller de Receptorer, som hans egne Blodlegemer mangler. Det skal for Tydeligheds Skyld bemærkes, at et Individ, der i sine Blodlegemer har baade A og B, ikke har A i nogle, B i andre af Blodlegemerne, men hvert af hans Blodlegemer er udstyret baade med A og B.

Der bliver efter dette da 4 Typer, der ofte benævnes med Ro-

*) Saadanne agglutinerende Serumfunktioner hos forskellige Individier indenfor samme Art (in casu Menneske) kaldes *Isoagglutininere* (af det græske Ord *isos* = lige, nemlig med Hensyn til Art), medens Agglutininere, der bevirker Sammenklumpning af andre Dyrearters Blodlegemer, benævnes *Heteroagglutininere* (heteros = fremmed).

mertallene I—IV, ofte ogsaa, efter Tilstedeværelsen resp. Mangelen, af Receptorer i Blodlegemerne: 0, A, B og AB.

Den fuldstændige Formel for de 4 Typer bliver altsaa:

- Type I: $0\alpha\beta$
 - II: $A\beta$
 - III: $B\alpha$
 - IV: AB_0

Hvis man vil se, hvorledes Serum af et Individ af en Type vil paavirke Blodlegemerne af en anden Type, kan man betragte vedføjede lille Skema, hvor de forskellige Kombinationer er opført.

		Serum			
		Type I $\alpha\beta$	Type II β	Type III α	Type IV 0
Blodlegemer	Type I.....	0	—	—	—
	» II.....	A	+	—	—
	» III.....	B	+	+	—
	» IV.....	AB	+	+	+

— betyder, at Blodlegemerne ikke agglutineres, naar Betingelserne i den vandrette og lodrette Kolonne mødes, + betyder at Agglutination indtræder.

Udtrykt med Ord vil det altsaa sige, at Blodlegemerne af Type I aldrig vil agglutineres i noget Serum, fordi Blodlegemerne mangler begge Receptorer A og B. Blodlegemerne af Type II agglutineres i Serum af I og III; Blodlegemerne af Type III agglutineres i alt andet Serum end sin egen Types.

Med Hensyn til selve Typebestemmelsen er dette jo et teknisk Spørgsmaal, som jeg ikke skal fordybe mig i, blot paapege at de to midterste lodrette Kolonner i Skemaet viser, at man ved Hjælp af to sikre Sera (»Standardsera«), henholdsvis af II- og III-Typen, er i Stand til at typebestemme ethvert Individ, blot man har en Draabe af hans Blodlegemer.

Skemaets to midterste Kolonner angiver, at, hvis Individets Blodlegemer hverken agglutinerer i II- eller III-Serum, er hans Type I (0). Agglutinerer hans Blodlegemer i III- men ikke i II-Serum, er hans Type II (A); agglutinerer de i II- men ikke i III-Serum, er hans Type III (B), og agglutinerer den Undersøgte Blodlegemer baade i II- og III-Serum, er hans Type IV (AB). Dette ses illustreret paa vedføjede Billede, der fotografisk gengiver Forholdene for de 4 Typer.

Proven er udført saaledes, at der paa et lille plant Glas (saa kaldt Objektglas) lægges 1 Draabe II-Serum og 1 Draabe III-Serum. I hver af Draaberne udrøres nu en Draabe Blod af det Individ, der skal undersøges. Indtræder ingen Agglutination, viser de i Serum udrørte Blodlegemer en jævn ensartet Masse. Indtræder derimod Agglutination, bliver Massen kornet eller grynet, idet Blodlegemerne jo klumper sammen i større og mindre »Fnug«. Meget ofte er Agglutinationen synlig for det blotte Øje, i Tvivls-tilfælde maa undersøges med svag Forstørrelse.

Dette er selve Hovedprincippet i Undersøgelsen. Hvor det drejer sig om retsmedicinske Bestemmelser, vil man naturligvis for Kontrollens Skyld vende Proven om og ogsaa prøve Individets Serum overfor sikre (kendte) Blodlegemer af II- og III-Typen, thi, da der jo bestaar det anførte »reciprokke« Forhold mellem Individets Blodlegemer og Serum, kan Typen ogsaa bestemmes ved Hjælp af Individets Serum. Saaledes skal (sml. Skemaet) Serum af et Individ af I-Typen agglutinere baade II- og III-Blodlegemer, et Individ af II-Typen skal agglutinere III- men ikke II-Blodlegemer, et Individ af III-Typen skal agglutinere II, men ikke III-Blodlegemer, og et Individ af IV-Typen skal hverken agglutinere II- eller III-Blod.

Som omtalt er alle fire Typer ikke lige hyppigt repræsenterede. Her i Danmark kan man som Gennemsnit regne med, at Type I (0) findes hos c. 45 pCt. af Befolkningen, Type II (A) hos c. 40 pCt., Type III (B) hos c. 10 pCt. og Type IV (AB) hos c. 5 pCt. Type IV (AB) er altsaa relativt sjælden, hvad der for saa vidt er heldigt, som det er den eneste Type, der *maaske* kan volde lidt Vanskelighed, som det senere skal omtales.

Vi kommer nu til et for hele Sagen meget vigtigt Spørgsmaal,

nemlig om *Typens Uforanderlighed*. Her kan det da siges med den Sikkerhed, som overhovedet kan opnaas i biologiske Spørgsmaal, at Typen er uforanderlig fra Individets Fødsel til dets Død, selv om denne indtræffer i den meget høje Alder, 100 Aar eller derover. Dette gælder absolut dog kun for Blodlegemernes Typepræg (altsaa Udstyrelsen med Receptorerne A resp. B), medens Agglutininmængden *kan* undergaa kvantitative Ændringer og ogsaa fuldstændig svinde bort i den meget høje Alder. Herved faar vi dog ikke en ny Type frem, men blot en Type med meget svagt, resp. intet Agglutinin, hvor vi efter Blodlegemekarakteren skulde vente Agglutininudvikling. Dette er dog uden principiel Betydning. Hovedsagen er, at der aldrig kommer et nyt Agglutinin til; at et tidligere tilstedeværende kan svinde bort, gør Typen »defekt«, men da Hovedvægten ved Bestemmelsen ligger paa Blodlegemerne, er dette uden større Betydning. Naturligvis kan man indvende, at man ifølge Sagens Natur ikke kan have undersøgt det samme Individ i 100 Aar, eftersom hele Sagen kun har været kendt siden 1901, men adskillige Individer er indenfor disse 28 Aar bleven genundersøgt med Aars Mellemrum og har aldrig — ligegyldigt hvilken Paavirkning de har været underkastet (Sygdom etc.) — vist nogen Typeforandring. Hertil kommer, at Familieundersøgelser, der senere skal omtales, viser en nøje Overensstemmelse med et bestemt Arvelighedsskema, saaledes at man kan forudsige, hvilke Typer der kan forekomme i Afkommet af bestemte Forældrekombinationer, noget der vilde være umuligt, dersom Typen forandrede sig i Aarenes Løb, da et saadant eventuelt Typeskifte maatte kuldkaste ethvert System, forudsat da at Typeforandring var blot nogenlunde hyppigt forekommende.

Med Hensyn til det Tidspunkt i Individets Liv, hvor Typepræget udvikles, da foreligger der Undersøgelser der viser, at Blodlegemerne er typeprægede i hvert Fald fra 3. Fostermaaned at regne. Agglutininudviklingen i Blodvædsken fuldbyrdes derimod som Regel først efter det fuldbaarne Barns Fødsel, og det Agglutinin, der ofte findes hos den Nyfødte, stammer næsten altid fra Moderen; det er altsaa fra Moderens Blod gaaet igennem den Barriere, Moderkagen, der er indsat som en Skillevæg mellem de to Organismers, Moderens og Fostrets, Kredsløb. I sjældne

Tilfælde *kan* Agglutinindannelsen dog allerede begynde i Fosterlivet, men oftest begynder den først c. $\frac{1}{2}$ Aar efter Barnets Fødsel, og der findes da et Interval, hvor det spæde Barns Blod mangler Agglutinin, uanset den Type det efter sin Blodlegemsbeskaffenhed tilhører, nemlig de Maaneder, hvor det fra Moderen overgaaede Agglutinin er udskilt og Barnets eget endnu ikke er dannet. I det Hele er Agglutininet en langt mere variabel Faktor end Blodlegemereceptorerne, hvad der ogsaa viser sig ved, at Styrken af Agglutininet varierer stærkt hos de forskellige Individuer indenfor samme Type, endog i saa høj Grad, at det hos nogle Individuer kan synke helt ned til Grænsen af det paaviseelige eller endog glide under denne Grænse, medens Følsomhedsgraden (eller om man vil den kvantitative Udvikling) af Blodlegemereceptorerne kun varierer i ringe Grad i alt Fald hos Individuer af A- og B-Typen (om AB-Typen skal senere tales).

Af det her anførte fremgaar da, at Typebestemmelsen af det nyfødte eller spæde Barn maa foretages alene ud fra dets Blodlegemebeskaffenhed (Tilstedeværelse eller Mangel af A resp. B), medens dets Serum ikke kan give nogen Oplysning, da man hverken kan drage Slutning af manglende Agglutinin, der 1 Aar senere kan være kommen til Veje eller af tilstedeværende Agglutinin, der kan hidrøre fra Moderen.

Naar Typen er en for Individet uforanderlig Egenskab ligger dette i Egenskabens Karakter som arvelig, og paa dette er da ogsaa den retsmedicinske Værdi i Paternitetssager bygget. Imidlertid er Sagen naturligvis ikke saa simpel, at Typen umiddelbart arves enten fra Fader eller Moder. Alene den Omstændighed, at ethvert Individts Ophav er ikke eet men to Mennesker, gør det indlysende, at Individets Type sammensættes af Elementer fra begge Forældre.

Her maa der da erindres om nogle af de mest fundamentale Principper ved Arven.

Ethvert Individ opstaar ved Forening af een Ægcelle og een Sædcelle, og efter Nutidens arvebiologiske Opfattelse er Individets Arvemasse at betragte som en Mosaik, hvor nogle af Mosaikstenene stammer fra Moderen, medbragt i Ægcellen, andre fra Faderen, medbragt i Sædcellen.

De Elementer, der er Arveenhedernes materielle Substrat, er de traadformede Dannelser, der benævnes Kromosomer og som er beliggende i Cellens Kærne, in casu altsaa i Ægcellens og Sædcellens Kærne. Ethvert Individ hørende til en bestemt Art har et for Arten konstant Antal Kromosomer. For Menneskets Vedkommende er dette Tal 48 eller rettere 24 Par, idet de modne Køns-celler har halvt saa mange Kromosomer som alle andre Celler i Individet. Dette er jo saa at sige en Nødvendighed, naar Artens Kromosontal skal holdes konstant. Ved den sidste Celledeling, der gaar forud for Dannelsen af de modne Køns-celler (den saakaldte Reduktionsdeling) skilles hvert Kromosompars to Partnere fra hinanden, og en af Parterne fra hvert Par gaar ind i en af de to modne Køns-celler, der er Resultatet af hver Reduktionsdeling. Ved Foreningen af Æg- og Sædcelle retableres da Tallet 48 eller 24 Par Kromosomer. De to Partnere i hvert Par stammer altsaa henholdsvis fra Moderen og Faderen.

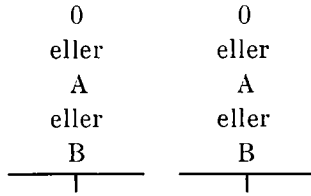
I Kromosomerne ligger nu Arveenhederne (syn. Arvefaktorer, Gener), der ikke er morfologisk synlige Elementer, men vel maa antages at være kemiske Strukturer af en vis relativ Selvstændighed.

Et af Menneskets 24 Kromosompar er Blodtypekromosomparret, idet der i hver af dets to Partnere ligger en Enhed og disse to i Parret liggende Enheder (henholdsvis fra Fader og Moder) er Determinanterne for Individets Blodtype.

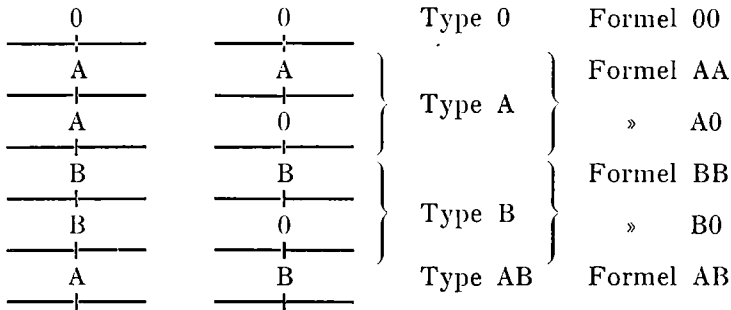
Der ligger vel i Blodtypekromosomet mange andre Arveenheder (»som Perler paa en Snor« (*Morgan*)), men disse andre og deres Virksomhed vedkommer os ikke i denne Sammenhæng.

Skematisk fremstillet har vi altsaa hos ethvert Individ et Blodtypekromosompar, og et ganske bestemt Sted i dette ganske bestemte Kromosompar ligger Anlægget for Blodtypen. Efter alt, hvad der til Dato er oplyst, maa der antages at være 3 Anlæg, Gener, men da der i hver Kromosompartner paa det bestemte Sted kun kan ligge *et* Gen, bliver der altsaa Tale om en Alterneren mellem disse 3 Gener, der benævnes O, A og B. Saadanne Gener, der hører sammen i en Gruppe kaldes allelomorfe, og vi har altsaa 3 allelomorfe Blodtypegener. Det enkelte Individ

Type bliver da afhængig af, hvilke af de 3 Gener, der ligger i hans Blodtypekromosomer.

Der lader sig teoretisk tænke følgende Muligheder, der ogsaa viser sig at være realiserede i Virkeligheden:

Flere Muligheder kan ikke tænkes, idet det er ligegyldigt, om vi hos et Individ, der er sammensat f. Eks. B0, har B i den ene fra Faderen stammende Partner og 0 i den anden fra Moderen stammende, eller Forholdet er vendt om, saa at vi har 0 i den fædrene Kromosom og B i den mødrene. Det er Summen af Gener, det kommer an paa, ikke hvorfra (Fader eller Moder) de enkelte Gener stammer.

Genet A er Genet for Udvikling af Blodlegemereceptoren A, Genet B er Genet for Blodlegemereceptoren B, Genet 0 (Nul) er Genet for Mangel henholdsvis af A og B. Maaske kan det lyde ejendommeligt at tale om Genet for en Mangel, men dette er jo rent formelt. Det, vi kalder »Mangel«, behøver jo i og for sig ikke at være absolut Tomhed, det er kun Tomhed i Forhold til A og B, men det er jo vel muligt, at der i Blodlegemet fremkommer noget, der blot ikke er Receptoren A resp. B. Styrken af de enkelte Gener er nu ikke ens, A og B er stærkere end 0, d. v. s.: hvor A og 0 sammen er til Stede (hver i sin Kromosompartner)

hersker A over 0, hvis Virkning undertrykkes. Blodlegemereceptoren A kommer altsaa til Udvikling. A siges at dominere over 0, der kaldes *recessiv* eller *vigende*. Paa tilsvarende Maade dominerer B over 0. Heraf følger, at, for at Mangel saavel af Blodlegemereceptor A som B skal komme frem hos Individet, maa 0 ligge i *begge* hans Blodtypekromosomer. Typen 0 maa altsaa altid være »ren« (homozygot), d. v. s. ensartet sammensat fra Fader og Moder. Typen A *kan* være ren, nemlig naar A er kommen fra begge Forældre, medens den er »uren« (heterozygot), naar A er kommen fra den ene af Forældrene, 0 fra den anden. Paa ganske tilsvarende Maade med B-Typen. Endelig maa AB-Typen naturligvis altid være »uren«, den kan aldrig blive ens sammensat fra begge Forældre, idet A maa komme fra den ene, B fra den anden af Forældrene.

Med Hensyn til den relative Styrke af A og B er det den almindelige Mening, at de er hinanden jævnbyrdige. I alt Fald er det jo rigtigt, at AB-Typens Blodlegemer har baade A- og B-Receptoren udviklet. Personlig nærer jeg dog den Opfattelse, at B til en vis Grad dominerer over A (da dette ikke er uden Betydning skal det senere omtales nærmere), men ikke i den Grad, at B fuldstændig undertrykker A, saaledes som A resp. B dominerer over 0.

Agglutininernes Arveforhold behøver vi ikke at beskæftige os med, da disse næppe repræsenterer noget selvstændigt. Agglutininernes Tilstedeværelse, resp. Mangel, følger saa at sige automatisk af Blodlegemebeskaffenheden efter den foran omtalte Regel: der udvikles aldrig Agglutinin for den eller de Receptorer, hvormed Individets Blodlegemer er udstyret, derimod overfor den eller de Receptorer, som Individets Blodlegemer mangler. Receptorudvikling og Agglutininfordeling bliver da to Sider af samme Sag, og vi behøver ikke her at bekymre os om, ved hvilke Kræfter den omtalte Reciprocitet tilvejebringes.

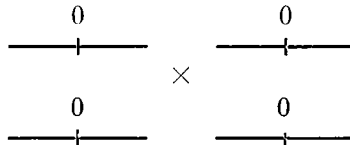
Det vil da formentlig nu uden Vanskelighed ses, hvilke Typer der kan forekomme blandt Afkom af de forskellige mulige Forældrecombinationer, idet dette jo teoretisk lader sig forudsige paa Grundlag af det foran anførte.

Paa vedføjede Skema er opført samtlige mulige Forældrekom-
binationer samt det i typemæssig Henseende mulige Afkom.

Tabel Nr. 1.

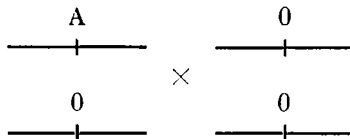
Forældre	Mulige Typer blandt Afkommet
0×0	0
$0 \times A$	0, A
$0 \times B$	0, B
$0 \times AB$	A, B
$A \times A$	0, A
$A \times B$	0, A, B, AB
$A \times AB$	A, B, AB
$B \times B$	0, B
$B \times AB$	A, B, AB
$AB \times AB$	A, B, AB

At et Forældrepar begge af 0-Type kun kan faa Afkom af 0-
Typen, er vel umiddelbart indlysende. Optegnet skematisk har
vi følgende:

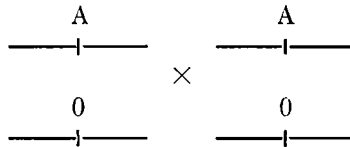

Ved Kønselledannelsen skilles jo de to Partnere i Kromosom-
parret, og alle Kønseller saavel hos Fader som Moder faar et
Kromosom indeholdende 0. Der er altsaa kun een Kombination
mulig, nemlig 0 med 0, og alt Afkommet faar Formlen $00 =$
Type 0 (eller I).

Er den ene af Forældrene af A-Type, den anden af 0-Type,
har vi f. Eks.

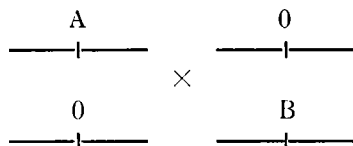
Den af Forældrene, der er af A-Type, giver Mulighed for 2 Slags Kønsceller, nemlig en Slags med A og en Slags med 0. Fra den anden af Forældrene kan kun komme 0. Vi faar altsaa Mulighed for to Slags Afkom, nemlig A0 (Type II) og 00 (Type I). Naturligvis havde det ogsaa været muligt, at A-Typen hos den ene af Forældrene havde været »ren«. Vi havde da haft

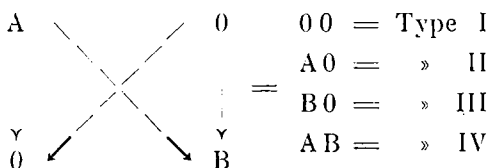
og alt Afkommet maatte i saa Fald være blevet Typen A0 (eller II). Da vi imidlertid foreløbig ikke besidder noget Middel til phænotypisk at skelne mellem et Individ af Formlen AA og A0, maa vi naturligvis regne med den Mulighed, der er den videstgaaende, og derfor regne med, at Afkom af 0-Typen *kan* fremkomme. Dersom vi engang naar til at differentiere mellem AA og A0 (resp. BB og B0), vil vi i større Udstrækning end nu kunne udelukke visse mandlige Individuer fra Fadermuligheden. Det er saaledes klart, at et Barn af 0-Typen ikke kan have en Fader af Formlen AA, da denne maatte give A til Barnet, og da A dominerer over 0, maatte Barnet vise sig med A-Egenskab. Paa ganske analog Maade med B. Paa tilsvarende Maade fremgaar, at et Barn af A-Type som Frugt af en Forældrekombination $B \times AB$ (se Skema) kun er mulig under Forudsætning af, at den af Forældrene, der er af B-Type, har Formlen B0 (og ikke BB). Analogt forudsætter et Barn af B-Type af Forældrekombinationen $A \times AB$, at A hos den ene af Forældrene er »uren«, d. v. s. af Formlen A0.

Der er gjort adskillige Forsøg paa ved forskellige Undersøgelser saavel af Blodlegemer som Serum at skelne mellem »rene« (homozygote) og »urene« (heterozygote) A- resp. B-Individer — foreløbig som sagt uden Resultat, og det er naturligvis muligt, at der ingen phænotypisk Forskel er, d. v. s. at A, resp. B, dominerer *fuldt* over 0, saaledes at der heller ikke kvantitativt kan paavises nogen Forskel paa den homozygote og den heterozygote. I saa Fald er der intet at stille op. Det er formentlig unyttigt at

gennemgaa hele Skemaet; som et enkelt Eksempel endnu skal kun analyseres Forældrekombinationen $A \times B$. Denne kan, som Skemaet viser, give Afkom af alle fire Typer, idet vi ogsaa her maa regne med den videst gaaende Mulighed, at begge Forældre er heterozygote, altsaa:

»A-Forældren« kan give Kønsceller med A eller med 0. »B-Forældren« kan paa tilsvarende Maade give Kønsceller med B eller 0. Vi har altsaa Kombinationsmulighederne:

Af Skemaet fremgaar jo foruden det omtalte ogsaa den vigtige Sætning, at et Barn ikke kan frembyde en dominerende Type-egenskab (A eller B), uden at i det mindste een af Forældrene har denne Egenskab *phænotypisk*, medens den recessive Egenskab, 0 meget vel kan vise sig hos Barnet, uden at nogen af Forældrene har aabenbaret den i Phænotypen. Dette kan ogsaa udtrykkes saaledes: 0-Egenskaben (NB. Obs. Forskel paa Egenskab og Anlæg!) kan meget vel springe Slægtled over, men A- og B-Egenskaben springer ikke over*).

Om A- resp. B-Egenskaben dog undtagelsesvis og mod Reglen *kan* springe et (eller flere) Slægtled over, skal senere nærmere drøftes.

Af den anførte Tabel (Nr. 1) kan vel umiddelbart udledes, hvilken Type Faderen *kan* have, naar Moderens og Barnets Type er kendt og naturligvis da ogsaa, hvilke Typer Faderen *ikke kan*

*) AB-Individet maa siges at have baade A- og B-Egenskaben, naar Hovedvægten ligger paa Blodlegemerne, hvorimod Blodvædsken jo ikke viser Kombination af det for A- og B-Typerne karakteristiske.

have. Langt lettere ses det dog ved at skrive Kombinationerne om i en anden Tabel (Nr. 2).

Tabel Nr. 2.

Moder	Barn	Fader	
		kan være	kan ikke være
0	0	0, A, B	AB
0	A	A	AB
0	B	B, AB	0, A
[0	AB	Denne Mulighed eksisterer ikke, da AB kun kan fremkomme ved Kombination	
A	0	0, A, B	AB
A	A	0, A, B, AB	
A	B	B, AB	0, A
A	AB	B, AB	0, A
B	0	0, A, B	AB
B	A	A, AB	0, B
B	B	0, A, B, AB	
B	AB	A, AB	0, B
[AB	0	Denne Mulighed eksisterer ikke, da en Moder AB maa give Barnet enten A eller B	
AB	A	0, A, B, AB	
AB	B	0, A, B, AB	
AB	AB	A, B, AB	0

Det ses af denne Tabel (Nr. 2), at det ofte vil være rimeligt, hvor Forholdene iøvrigt ikke gør det mere praktisk straks at undersøge alle interesserede, at nøjes med at undersøge Moder og Barn, da Prøven i visse Kombinationer mellem Moder og Barn paa Forhaand er resultatløs, fordi Faderen *kan* have enhver af de fire Typer. Det gælder, hvor Moder og Barn begge er A eller begge er B, eller hvor Moderen er AB og Barnet enten A eller B. I alle de øvrige Tilfælde *kan* der være en Mulighed for gennem Blodprøven at vise, at den eller de udlagte Mandspersoner ikke er Faderen.

Prøvens Hovedværdi ligger altsaa i det negative: at det ved visse Type-Kombinationer hos Moder og Barn kan siges, at Mænd af bestemte Typer ikke kan være Faderen. Det positive, at en udlagt *kan* være Faderen er i Almindelighed naturligvis af langt mindre Interesse, selv om det under visse Omstændigheder ikke er ganske uden Betydning.

Som Regel vil der i Følge Sagens Natur være Spørgsmaal om

Faderen; dog kan Skemaet naturligvis ogsaa benyttes til Afgørelse af, om en given Kvinde kan være Moder til et bestemt Barn, vel at mærke, hvis man fordrister sig til at anse Faderen for sikker.

I ganske sjældne Tilfælde kan Undersøgelse af Barn og den formodede Fader alene være tilstrækkeligt til at udelukke Manden fra Faderskabet, nemlig hvor Barnet er af Type 0 og den Udlagte af Type AB, eller hvor Manden er af AB-Type og Barnet af 0-Type. Paa tilsvarende Maade kan det vises, at en Kvinde — ganske uanset hvem der er Faderen — ikke kan være Moder til et bestemt Barn (Forholdet mellem Moder og Barn: $0 \begin{array}{c} \xrightarrow{\quad} \\ \xleftarrow{\quad} \end{array} AB$).

Som Eksempler fra Forfatterens praktiske Erfaring kan anføres følgende:

- 1) Moder 0, Barn A. Den udlagte B. *Konklusion:* Den udlagte kan *ikke* være Fader.
- 2) Moder A, Barn AB. Den udlagte A. *Konklusion:* Den udlagte kan *ikke* være Fader.
- 3) Moder B, Barn A. Den udlagte AB. *Konklusion:* Den udlagte *kan* være Fader.
- 4) Et lidt kompliceret Tilfælde var følgende: Moder A fødte Tvillinger, Dreng og Pige, Drengen A, Pigen AB. Moderen fremskaffede først en »Fader«, der viste sig at være A. Hvorledes var nu efter Typeskemaet denne Mands Stilling til det mulige Faderskab? Svar: Han kunde øjensynlig være Fader til Drengen (A), men ikke til dennes Tvillingsøster (AB).

Det drejer sig i det foreliggende Tilfælde utvivlsomt om saakaldte toæggede Tvillinger (d. v. s. Tvillinger opstaaet af hver sin Ægcelle befrugtet af hver sin Sædcelle), hvad der fremgaar af, at de var af forskelligt Køn (Enæggede Tvillinger er dannede af 1 Ægcelle befrugtet af 1 Sædcelle, de er i alle Henseender ens, er bl. a. altid af samme Køn og maa i Følge Sagens Natur nødvendigvis have samme Fader).

Af Politiet spurgtes der nu om, hvorvidt det var muligt, at Tvillinger kunde have hver sin Fader. Svaret maatte blive, at denne Mulighed teoretisk ikke kunde udelukkes, hvor det drejer

sig om en Kvinde, der med kort Mellemrum, eventuelt paa samme Dag, har Samleje med flere Mænd.

Moderen fremskaffede da en ny »Fader«, men ogsaa han viste sig at være af Type A. Paa Forfatterens indtrængende Henvisning til, at der maatte være i al Fald endnu een Mand interesseret, indrommede Barnemoderen at have haft Forhold til endnu en Mand omtrent paa samme Tidspunkt, hvor hun havde haft Forbindelse med de to andre. Blodprøven af denne sidste Mand viste ham hørende til B-Typen. Han kunde altsaa (sml. Skema Nr. 2) være Fader ikke blot til Pigen (AB), men ogsaa til Drenge (A). Da Retslægeraadet paa Forespørgsel svarede, at der var overvejende Sandsynlighed for, at den samme Mand var Fader til begge Tvillinger, indgik Manden af B-Typen frivilligt paa at alimentere til begge Børn.

Man maa naturligvis nu spørge: *kan Resultatet af Blodprøven i ethvert Tilfælde anses for saa ubetinget sikkert, at Undtagelser fra Reglen overhovedet ikke kan forekomme*, thi af Svaret maa det jo afhænge, 1) om man overhovedet kan tillægge Undersøgelsen retslig Betydning, 2) om man kan tillægge den absolut afgørende Betydning eller 3) om man maa nøjes med at benytte Udfaldet som et efter Omstændighederne mere eller mindre vægtigt Indicium.

Der foreligger indtil Dato i Udlandet og herhjemme et meget betydeligt Antal Undersøgelser over Familier, d. v. s. Ægteskaber, hvor Mand og Hustru samt deres Børn er typebestemt. Ialt kan man regne, at der er undersøgt adskillige tusinde Familier (noget nøjagtigt Tal er jeg ikke i Stand til at opgive). Under alle Omstændigheder er Materialet saa stort, at man — i Analogi med andre biologiske Undersøgelser — maa være berettiget til at regne det for fuldt bevisende.

Hvad viser da dette Materiale? Findes der overhovedet ikke Undtagelser fra de Regler, man efter de ovenfor anførte Skemaer skulde vente at se overholdt? Jo, Undtagelser findes, men at dette vilde være Tilfældet kunde man sige paa Forhaand, selv om Arvereglerne overhovedet ikke frembyder nogensomhelst Undtagelse. For det første maa man i et Materiale, der ikke er ud-

ført specielt med retslige Forhold for Øje, regne med en vis Procent Fejlbestemmelser (Forbytning af Prøver, urigtig Vurdering af Resultatet, for svage Standardsera, manglende Oplysning om Adoptivbørn etc.), og navnlig er sikkert den ældre Literatur behæftet med en ret stor Fejlprocent, for man havde tilstrækkeligt Kendskab til de talrige Fejlkilder og deres Beherskelse. Det er da ogsaa karakteristisk, at de sidste Par Aars Resultater viser langt færre Undtagelser end de tidligere Aars. Hertil kommer saa, at der paa et Materiale af flere tusinde Familier selvfølgelig *maa* forekomme Tilfælde, hvor Ægtemanden ikke er Fader til eet eller flere af de som hans ansete Børn. Hvor mange dette drejer sig om lader sig i Følge Sagens Natur ikke opgøre.

Man skulde da synes at være uden Midler til at udtale stort mere end et delvis subjektivt Skøn over Resultatet som Helhed og ude af Stand til i det enkelte Tilfælde at afgøre, om en funden Afvigelse skyldes »Illegitimitet«, Fejlbestemmelse eller en »biologisk Undtagelse«.

Man maa indrømme, at der er en teoretisk Mulighed for, at i al Fald en Del af Undtagelserne netop er »biologiske Undtagelser«, idet man henviser til, at der i Biologien saa godt som ikke findes Regler, uden at der ogsaa er Undtagelser. Fra Tyskland har der endda hævet sig Røster (Jurister), der har vægret sig ved at anerkende Resultatet, for der var fremskaffet et »tilstrækkeligt stort« Materiale af Undtagelser, hvor den sandsynlige Illegitimitet var godtgjort ad anden Vej end gennem Blodprøven.

Det er jo imidlertid selvfølgelig, at der maa gaa mange Aar, for et saadant Materiale kan skaffes til Veje, bortset fra at det ikke er let at fastslaa, hvornaar Materialet er »tilstrækkeligt stort«, og endelig vil jo selv et meget stort Materiale af nævnte Art aldrig kunne bevise, at der ikke forekommer biologiske Undtagelser ved Siden af. Vi maa da se os om efter mere farbare Veje og iøvrigt ikke spænde Fordringerne til Blodprøven højere end til andre biologiske Prøver.

Vi kan da slaa fast, at de Undersøgere, der har vurderet deres Materiale saa omhyggeligt som muligt og anvendt en absolut paa-lidelig Teknik (som Eksempler kan særlig anføres *Fr. Schiff*,

O. Sievers, Furuhata, Morville, O. Thomsen) kun har meget faa Undtagelser.

Personlig har jeg nu ialt undersøgt c. 800 Familier med c. 2500 Børn og kun 2 Gange fundet Afvigelser, men jeg skal bemærke, at hvis jeg ikke havde spurgt omhyggeligt ud, vilde jeg gentagne Gange kunne have faaet Adoptivbørn eller Plejebørn med, thi det er ingenlunde sjældent, at »Forældre« kun giver Oplysninger om saadanne Forhold paa direkte Forespørgsel.

De to Undtagelser, jeg har truffet, er følgende: I et Ægteskab med 4 Børn var begge Forældre af 0-Typen, de 3 Børn var — som de maatte være — af Type 0, det fjerde Barn af Type A. Dette Barn var imidlertid født før Ægteskabets Indgaaelse. Paa Forespørgsel, om Børnene alle var Helsøskende, svarede Moderen, der blev forespurgt i Enrum, hurtigt og afvisende: »Ja—ja—ja—ja«. Jeg fandt mig da ikke befojet til at trænge nærmere ind paa hende; det var jo tænkeligt — særlig i Betragtning af Barnets Fødsel for Ægteskabet — at der forelaa en Hemmelighed, jeg ingen Ret havde til at forlange aabenbaret.

I det andet Tilfælde var Moderens Type AB (IV), Faderens 0 (I), det afvigende Barn AB. Efter Skemaet skulde jo kun Børn af A- og B-Type kunne fremkomme. Her indrømmede imidlertid Moderen aabenlyst (det var heller ingen Hemmelighed for Ægte- manden), at en anden Mand var Fader til dette Barn, der var født kort før Ægteskabet. Har den rigtige Fader da været af A-, B- eller AB-Type, er »Afvigelsen« jo i Virkeligheden ingen Afvigelse, men en Bekræftelse af det ventelige.

Morville^{*)}, den eneste danske Forfatter foruden mig, der har undersøgt et Antal Familier, har vel kun et relativt lille, men meget omhyggeligt undersøgt Materiale, nemlig 50 Familier, blandt hvilke der imidlertid findes 4 med Afvigelser. I et Tilfælde drejede det sig ligeledes om et før Ægteskabet født Barn (A i Kombinationen 0 × 0), i et andet kunde ingen nærmere Oplysninger skaffes, idet Familien unddrog sig fornyet Undersøgelse. I det 3. Tilfælde var Barnet (A i Kombinationen 0 × B) ogsaa født (3 Aar) før Ægteskabets Indgaaelse. Endelig er der det fjerde og interessanteste Tilfælde: Forældre 0 × 0, af de 4 Børn

*) Doktorafhandling. Kbhvn. 1929.

var eet af 0-Type, 3 (!) af A-Type. Her vilde man virkelig uvilkaarligt spørge, om det ikke drejer sig om en »biologisk Uregelmæssighed«, siden 3 Børn paa Rad viser Afvigelse. Imidlertid anfører *Morville* følgende Ord: »Moderen viste mig i dette Tilfælde den store Tillid at indrømme, at Muligheden af en illegitim Paternitet ikke kunde afvises«.

Furuhata's meget store Materiale (Japan) viser kun ganske enkelte Afvigelser, og dette gælder i det hele for de Undersøgere, der har benyttet alle Kauteler ved Undersøgelsen, hvorimod enkelte Forfattere, der øjensynlig kun har undersøgt de paagældendes Blodlegemer (men ikke Serum) og dette tilmed paa skabelonmæssig Maade, uden nærmere Analyse af de enkelte Tilfælde har en »Afvigelsesprocent« helt op til 10 eller endog derover.

Hvis man nu vil spørge, hvilke biologiske Afvigelser, der kunde tænkes at gøre sig gældende, saa er der i Virkeligheden kun een, nemlig den, at et Individ vel havde Anlægget for A eller B-Receptoren, men manglede den tilsvarende Egenskabs Udvikling i Phænotypen. Eksempelvis kunde det tænkes, at et Individ tilsyneladende af 0-Type i Virkeligheden latent havde et Anlæg for A eller B, der af ukendte Grunde ikke havde præget Phænotypen. Et saadant Individ maatte da kunne give det skjulte Anlæg i Arv. Paa tilsvarende Maade kunde det naturligvis tænkes, at en phænotypisk A eller B eller maaske endog 0 i Virkeligheden var AB.

Dette lader sig jo ogsaa udtrykke saaledes, at det teoretisk var muligt, at selve den til tilstedeværende Anlæg svarende Egenskab sprang et (eller mulig endog flere) Slægtled over.

Andre »Undtagelser« kan ud fra »en fornuftig Tænkning« overhovedet ikke antages, thi at f. Eks. et Anlæg for A skulde frembringe B-Egenskaben maa afvises med samme Ret som den, hvormed enhver vilde henvise Muligheden af, at der pludselig et Aar skulde vokse Pærer paa et Æbletræ til Fantasiens og Æventyrets Verden.

Nu er det jo karakteristisk for dominante Egenskaber, hvortil som omtalt A- og B-Egenskaben hører, at de præger Phænotypen, at altsaa et Individ af Anlægsformlen A0, resp. B0, viser sig

henholdsvis som A resp. B. Dette er nu Teori, men i det virkelige Liv kender vi en Række Mellemløst mellem dominante og recessive Egenskaber (syn. Egenskaber med usikker Dominans), det vil altsaa sige saadanne Egenskaber, hvor efter Omstændighederne det ene eller det andet af to samhørende Anlæg dominerer. Dersom det ene langt hyppigere dominerer end det andet, viser det sig i Slægtshistorien ved, at et Slægtled kun undtagelsesvis springes over, men lejlighedsvis sker det dog.

Det, der i vort Tilfælde særlig interesserer os, er om Dominansen af A og B er saa stærk, at der *aldrig* springes noget Slægtled over eller med andre Ord, at A og B *aldrig* kan findes latent.

Ifølge Sagens Natur kan man ikke herpaa give et kategorisk Svar. Det højeste, man kan naa til, er, at Erfaringen tyder paa, at Dominansen er fuldstændig, og af Vægten af de Argumenter, der da kan fremføres for den fuldstændige Dominans, maa det afhænge, hvorvidt man vil tillægge den teoretiske Mulighed nogen praktisk Værdi eller ikke.

Nu støder vi jo imidlertid paa den Vanskelighed, at en sjælden Undtagelse fra de anførte Arveregler (f. Eks. A-Afkom i Kombinationen 0×0) som Regel vil kunne forklares ved begge Muligheder: usikker Dominans hos den ene af Forældrene, der vel phænotypisk viser sig som 0, men anlægsmæssig kan tænkes at være A0, og den anden Mulighed: andet Faderskab end det antagne.

Vi maa da se os om efter Forældrekombinationer, hvor Faderens Type er ligegyldig. Og saadanne forekommer, nemlig hvor Moderen er AB eller 0. Dersom der af en AB-Moder fødes et Barn af 0-Type eller af en 0-Moder fødes et Barn af AB-Type, maa et A- eller B-Anlæg forekomme latent. I første Tilfælde maa Barnet, der fra Moderen jo maa have arvet enten A eller B, bære Anlægget skjult, i andet Tilfælde maa det være Moderen, der bærer det skjulte Anlæg, der saa hos Barnet kommer frem, idet det ved Kombination med den fædrene Arv giver Barnet Typen AB.

Det bliver da af Betydning at undersøge, om saadanne Undtagelser forekommer. Ved en samlet Gennemgang af Verdenslitteraturen har jeg ialt fundet c. 20 saadanne Tilfælde (Moder og

Barn: AB $\xrightarrow{\leftarrow} 0$). Men nu melder sig en anden Vanskelighed, nemlig: er Typen rigtigt bestemt? For nogle Tilfældes Vedkommende er Prøven bleven gjort om senere og har da afsløret Fejl i den første Bestemmelse. Man maa da stille sig meget tvivlende overfor Rigtigheden af de resterende. Fra den senere Tid foreligger et Tilfælde publiceret af den polske Forsker *L. Hirszfeld*. I dette Tilfælde angives Moderen at være AB, Faderen 0, og af de 3 Børn var 2 AB og 1 var 0. Det anføres, at Blodet blev undersøgt 2 Gange med 14 forskellige »Standardsera« (se Teknikken foran S. 30). Det kan ikke nægtes, at *L. Hirszfeld* er en betydelig Forsker, der i væsentlig Grad har gjort sig fortjent af Blodtypeforskningen. Paa den anden Side taler adskillige Omstændigheder for, at han har Fejl i sit Materiale, og hvad nu selve det refererede Tilfælde angaar, da lider Undersøgelsen af den store Mangel, at Typerne er bestemt udelukkende ved Hjælp af de Paagældendes Blodlegemer, medens deres Serum (der jo skulde tjene som Kontrol) ikke er undersøgt. De 14 Standardsera, der er anvendt ved Undersøgelsen, er derfor af mindre Betydning, end det kunde se ud til. Enhver erfaren Undersøger véd nemlig, at nogle Individets Blodlegemer kan klumpe sig sammen i Serum paa en Maade, der ganske ligner den Agglutination, der her beskæftiger os, medens Agglutinationen i Virkeligheden er forarsaget af andre Stoffer i Serum end de specifikke Agglutininier.

Der kan derfor efter Forfatterens Mening ikke tillægges disse *Hirszfeld's* Undersøgelser afgørende Betydning, og det vilde være meget ønskeligt, om de paagældende Personer blev undersøgt paany og da helst af en lille international sammensat Komité. Efter Forfatterens Forslag til Folkenes Forbunds Sundhedsraad er der Udsigt til, at en saadan Komité vil blive dannet, og det vil da blive en af dens vigtigste Opgaver at undersøge nøjagtigt alle saadanne tvivlsomme Tilfælde, af hvis rette Opklaring hele Blodtypespørgsmaalets praktiske Anvendelighed i Virkeligheden afhænger.

I Forfatterens eget Materiale findes intet Tilfælde af AB $\xrightarrow{\leftarrow} 0$ mellem Moder og Barn, og heller ingen anden Forsker, der specielt har beskæftiget sig med den retslige Side og derfor har an-

vendt en kvalificeret Omhu paa Undersøgelsen, har noget saadant Tilfælde.

Vi maa da resumere den øjeblikkelige Status saaledes, at noget *sikkert* Tilfælde af den fatale Mulighed hidtil ikke er konstateret. Yderligere findes en Række Holdepunkter for, at et A- eller B-Anlæg altid giver sig til Kende i hvert Fald hos Individier af A- og B-Typen.

Disse Hovedpunkter er følgende:

- 1) Blodlegemeegenskaben (specielt Udvikling af A- og B-Egenskaben) er udviklet allerede i 2.—3. Fostermaaned, den tiltager derefter kvantitativt og naar sit Maksimum, der synes at bevares nogenlunde uforandret Livet igennem.
- 2) Blodlegemeegenskaben A resp. B er en kvantitativt graderet Egenskab, idet man ved Hjælp af Standardsera kan maale Blodlegemernes Følsomhedsgrad eller anderledes udtrykt: ved at benytte en Række Fortyndinger af Serum kan man fastslaa den højeste Fortynding (svageste Serumkoncentration), hvormed Blodlegemerne endnu agglutineres. Naar man altid arbejder med standardiserede Sera af kendt Styrke, bliver den reciprokke Værdi af Serumkoncentrationen altsaa et direkte Maal for Blodlegemernes Følsomhedsgrad. Hvis f. Eks. et Individ's Blodlegemer endnu agglutineres i et Standardserum, der er fortyndet (med Vand) 300 Gange (men ikke med endnu stærkere fortyndet Serum), bliver Følsomhedsgraden at betegne ved 300. Det viser sig da, at Følsomhedsgraden hos Nyfødte og spæde Børn ofte kun er naaet til $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{8}$ af hvad de senere naar. For fuldt udviklede Individier (i denne Henseende er de fleste fuldt udviklede allerede i 2—3 Aars Alderen) findes vel nogen Variation, men Følsomhedsgraden ligger — for A- og B-Individernes Vedkommende — altid ved en Værdi omkring 300, dog med Svingninger til c. 100 nedad, c. 7—800 opad. Hvis der var en jævnt glidende Skala fra 300 nedefter til 1, maatte man vente, at enkelte ogsaa gled under Grænsen og altsaa viste sig som 0. Nu maa det synes lidet sandsynligt, at et A- eller B-Individ skulde vise sig som 0, naar man ingen finder paa Strækningen 100—0.
- 3) Hvis et Individ anlægsmæssig var f. Eks. A, men phænoty-

pisk viste sig som 0, maatte man jo paa Forhaand vente, at hans Agglutinin i Serum ikke viste det for 0-Typen karakteristiske ($\alpha\beta$), men det for A-Typen karakteristiske, nemlig β . Man maatte altsaa vente at finde en defekt Type under Billedet 0β , der falder udenfor Skemaet.

Nu finder man virkelig af og til defekte Typer, f. Eks. 0^2 , men Analysen har i de Tilfælde (sjældne), hvor den er foretaget, da altid vist, at det drejede sig om en Agglutininmangel, at det altsaa virkelig — ogsaa anlægsmæssig — var et Individ af 0-Type, der manglede -Agglutininet. Denne Analyse kan naturligvis kun gøres ved at typebestemme den defektes Forældre, Børn, Søkende og eventuelt fjerne Slægtinge.

At Agglutininet kan vise Defekt, kan imidlertid ikke undre, thi her har vi netop hos de forskellige Individider en jævn Skala lige fra 1000 eller derover ned til 1.

Det viser sig altsaa ogsaa her, at Blodlegemereceptoren er det vigtigste og mest konstante Kendetegn for Typen.

- 4) Endelig maa det fremhæves, at det hidtil, som foran anført, ikke er Iykkedes ved noget Middel at skelne mellem AA og A0 resp. BB og B0. Dette kunde jo tyde paa, at der er fuld Dominans d. v. s. at A0 virkelig i sin Phænotype nøjagtig er som AA. Saadanne Egenskaber bæres imidlertid næppe latent. Det er Egenskaber der *i Grad* viser en betydelig Forskel hos den homozygote (AA) og den heterozygote (A0), der hos den heterozygote helt kan undertrykkes af 0-Anlægget, der altsaa her bliver dominant*).

Diskussion.

Professor, Dr. jur. *Viggo Bentzon*: Hvis Latensforhold kan forekomme, er efter min Mening hele Prøven kompromitteret. Iovrigt bryder vi os i Juraen ikke om absolutte Beviser, et Sandsynlighedsbevis er tilstrækkeligt; man maa tage Hensyn til de Gradationer, der kan forekomme. Det, det kommer an paa, er,

*) En Betænkelighed som Forfatteren tidligere havde næret m. H. t. Typen AB var efter senere foretagne Undersøgelser bortfaldet, saaledes at Prøven efter Forfatterens Mening uden Betænkning kan lægges til Grund.

hvor stærkt det Bevis, der foreligger i Blodprøven, er rent menneskelig set.

Dr. jur. *Borum* vilde til Foredragsholderen sige, at man ogsaa maatte søge at forstaa Domstolenes Stilling. I den sidste Højesteretsdom angaaende Blodprøvespørgsmaalet var der meget, der talte imod Manden. Det vilde have været et stort Skridt for Domstolene alene at bygge paa Blodprøven. Lægerne maa ikke forlange af Domstolene, at disse straks skal opgive deres hittidige Stilling, en vis Frihed hos Domstolene maa der blive tilbage. Jurisprudens er noget andet end Lægevidenskab.

Professor, Dr. jur. *Henry Ussing* var ikke ganske enig med Dr. *Borum*. De underordnede Domstole maatte naturligvis vise Tilbageholdenhed, men til Højesteret maa Blodprøven være moden. Taleren oplyste, at den østrigske Højesteret har forkastet Blodprøven.

Højesteretssagfører *David* udtalte, at den biologiske Sikkerhed, som Foredragsholderen havde talt om, endnu ikke havde faaet Udtryk i de Sager, der havde været fremme, navnlig ikke i den sidste Sag. Det Resultat, Højesteret der var naaet til, var efter hans Mening fuldstændig rigtigt.

Professor *Bentzon* understregede, at en Mulighed, der kan ansættes til 1,2 eller 3 pro mille for, at Blodprøven ikke er rigtig, bør der i det praktiske Liv ikke tages Hensyn til.

Højesteretssagfører *Bache* kritiserede de af Retsmedicinsk Institut og Retslægeraadet i den sidste Højesteretssag afgivne Erklæringer.

Foredragsholderen spurgte først med Henblik paa den sidste Højesteretssag, hvorfor der ikke var blevet indhentet senere Erklæringer fra Retsmedicinsk Institut og fra Retslægeraadet. Saa-danne Erklæringer vilde være blevet anderledes end de først indhentede. Dr. *Borums* Betænkeligheder forstod Foredragsholderen heller ikke ganske og til Professor *Bentzon* bemærkede Foredragsholderen, at der efter hans Mening ikke var nogen biologisk Rimelighed for at regne med Undtagelser.